

Proeftuin VEENWEIDEN

Rapportage Van Proeftuin Veenweiden naar Klimaatlim Boeren op Veen

Leo Joosten, Gerard Migchels en Marieke van Leeuwen

Rapportage

Van Proeftuin Veenweiden naar Klimaatlim Boeren op Veen

Auteurs: Leo Joosten, Gerard Migchels en Marieke van Leeuwen

Rapportage 1202

Deze rapportage is gratis te downloaden op <https://doi.org/10.18174/501600> of op www.wur.nl/livestock-research (onder Wageningen Livestock Research publicaties).

© 2019 Wageningen Livestock Research

Postbus 338, 6700 AH Wageningen, T 0317 48 39 53, E info.livestockresearch@wur.nl, www.wur.nl/livestock-research. Wageningen Livestock Research is onderdeel van Wageningen University & Research.

Wageningen Livestock Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever of auteur.

Wageningen Livestock Research is NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Op al onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van de Animal Sciences Group van toepassing. Deze zijn gedeponneerd bij de Arrondissementsrechtbank Zwolle.

Wageningen Livestock Research Rapportage 1202

Notitie: Van een ammoniakgerichte naar een integrale benadering

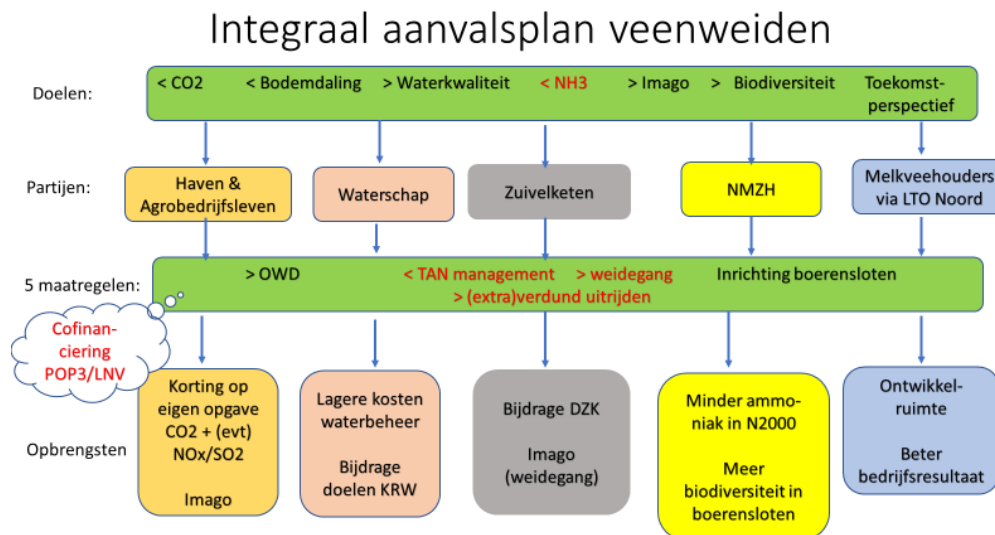
van: Leo Joosten (ORG-ID), Gerard Migchels (WUR) en Marieke van Leeuwen (Projecten LTO Noord)
aan: team Proeftuin Veenweiden
datum: juli 2019

Er is behoefte aan een integrale aanpak

Hoewel de focus van de Proeftuin Veenweiden steeds gelegen heeft op de mogelijkheden om de emissie van ammoniak te beperken, bleek gaande de rit dat er, zowel bij beleidsmakers als bij agrariërs, behoefte is aan een integrale aanpak in het veenweidegebied die zich niet alleen richt op ammoniak, maar ook op waterkwaliteit, biodiversiteit, bodemdaling, CO₂-uitstoot en weidegang.

Integraal aanvalsplan

Met de verschillende partijen is eind 2017 overleg gevoerd om te komen tot een gezamenlijk "integraal aanvalsplan" waarin al deze aspecten terug kwamen (zie de figuur). Dat leverde veel support op.

Het thema klimaat wordt dominant

In de eerste maanden van 2018 werd duidelijk dat in het landelijke beleid het thema Klimaat (reductie broeikasgassen met de focus op CO₂) daarbinnen het allesoverheersende thema zou gaan worden. De logische keuze was dan ook om het "integrale aanvalsplan" om te bouwen tot een plan gericht op vermindering van de CO₂-uitstoot uit het veenweidegebied, met als inzet om (vanuit de ervaringen van de Proeftuin Veenweiden) alle andere thema's daarop mee te laten liften. In april 2018 is dat geconcretiseerd in een concept-projectvoorstel voor de klimaatenvolpe 2018 van het ministerie van LNV.

Dat voorstel is nooit ingediend. Het bleek namelijk dat Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de agrarische collectieven Rijn & Gouwe Wiericke en Rijn Vecht & Venen ook bezig waren met een projectvoorstel voor een groot project om bodemdaling- en CO₂-remmende maatregelen te nemen ("Klimaat-slimme landbouw op veen"). De Proeftuin Veenweiden heeft toen voorgesteld om het integrale gedachtengoed uit de Proeftuin te integreren in dit voorstel. Dat voorstel is door deze partijen met open armen ontvangen.

Klimaatslim boeren op Veen als loot van de Proeftuin Veenweiden

Dat heeft er toe geleid dat deze samenwerkende partijen een integraal projectvoorstel hebben ingediend voor de Klimaatenvolpoe 2018. Dit voorstel is uiteindeliok (in afgeslankte vorm), gehonoreerd onder de nieuwe titel "Klimaatslim boeren op veen". Het integrale gedachtegoed is daarbij overeind gebleven. En daarmee is het project "Klimaatslim boeren op veen" feitelijk ook een loot van de Proeftuin Veenweiden.

Klimaatslim Boeren op veen per 1 juli 2019

Per 1 juli 2019 staat het project Klimaatslim Boeren op Veen in de steigers, met de volgende karakteristieken:

Samenwerkende partijen. Inmiddels is het samenwerkingsverband "Klimaatslim Boeren op Veen" uitgebreid met het Hoogheemraadschap, Amstel Gooi en Vecht en LTO Noord regio West.

Financiering. Het project ontvangt financiële steun van het ministerie van LNV (klimaatenvolpoe 2018). Er is aanvullende financiering aangevraagd bij provincie Zuid Holland en Utrecht (POP3, Nota Ruimte, AVP). Het totale budget bedraagt € 6,6 mln euro.

Inzet op verminderen veenoxidatie, bodemdaling en CO₂. De inzet van de samenwerkende partijen is om op 860 ha in 3 polders in het westelijke veenweidegebied infiltratiedrains ("onderwaterdrainage") aan te leggen, waardoor er in droge tijden water uit de sloot in de veenbodem kan infiltreren. Dit om te voorkomen dat de grondwaterstand uitzakt en er zuurstof in het veen doordringt. Het resultaat daarvan is dat veenafbraak, bodemdaling en CO₂-uitstoot met de helft verminderen. Bijkomende voordelen zijn minder droogteschade in de zomer en minder natschade in voor- en najaar.

Inzet op waterkwaliteit, ammoniakemissie, biodiversiteit en landschap. Door de verminderde veenafbraak komen er minder nutriënten in het oppervlaktewater terecht. Ook komen er nieuwe opties in beeld om de nutriëntenkringloop op het agrarische bedrijf verder te sluiten, waardoor de waterkwaliteit verder verbetert en de ammoniakemissie vermindert. De Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) van de Duurzame Zuivelketen zijn daarbij de leidraad. Tenslotte investeren de boeren een eigen bijdrage van € 500,-/ha in biodiversiteits-maatregelen, zoals natuurvriendelijke oevers en betere condities voor weidevogels. En dit alles zorgt voor agrarisch toekomstperspectief én dus ook voor toekomstperspectief voor het bij velen geliefde open "Hollandse" veenweidelandschap, met koeien in de wei.

Kennisontwikkeling. Klimaatslim Boeren op Veen levert ook een grote financiële bijdrage aan het onderzoek van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling naar broeikasgasemissies in het veenweidegebied. Ook wil Klimaatslim Boeren op Veen praktijkkennis ontwikkelen rond nieuwe technieken zoals klei-inmenging en natte teelten.

Bottom-up energie. Klimaatslim Boeren op Veen wil aansluiten op bottom-up energie van agrariërs. Het project start in 3 polders: Kortrijk/Portengen, Meijepolder Laag en Polders bij de Vlist. Tegelijkertijd is ook al duidelijk dat er in veel meer polders in het westelijk veenweidegebied belangstelling en energie is.

Leren voor het Klimaatakkoord. Dat laatste is goed nieuws met het oog op de concretisering van de afspraken in het Klimaatakkoord. Het klimaatakkoord zet in op grootschalig introductie van bodemdaling remmende maatregelen op 90.000 ha in het veenweidegebied vanaf 2021/2023. Klimaatslim Boeren op Veen wil nadrukkelijk werkenderwijs 'leren' met het oog op dit traject.

Waterbeheer van de Toekomst. Tenslotte leidt grootschalige toepassing van bodemdaling remmende maatregelen tot veranderingen in het waterbeheer. Het peilbeheer en de zoetwatervraag veranderen, maar ook de rol en verantwoordelijkheden van de waterbeheerder. Klimaatslim Boeren op Veen beoogt om werkenderwijs ervaring op te doen voor het Waterbeheer van de Toekomst.

Voor meer informatie:

- <https://proeftuinveenweiden.nl/nieuws/proeftuin-veenweiden-gaat-integraal-met-klimaatslim-boeren-op-veen/>
- <https://klimaatslimboerenopveen.nl/>

Proeftuin Veenweiden

Postadres: Oude Meije 18, 3474 KM Zegveld

info@proeftuinveenweiden.nl

www.proeftuinveenweiden.nl

Twitter: @ProeftuinVW

Facebook: ProeftuinVeenweiden

Mede mogelijk gemaakt door:

Uitvoering door:

www.proeftuinveenweiden.nl